

Notat: Befolkningsframskrivninger (2024-2030) i ulike alders-/omsorgsgrupper

Oktober 2024

Oppsummering – befolkningsutvikling i ulike alders-/omsorgsgrupper

Barnehagealder (0–5 år)

Befolkningsframskrivningene viser små endringer i antall barn i barnehagealder fram mot 2030, med kun en svak økning i det mest optimistiske scenarioet. Dette indikerer at det ikke vil være behov for å øke barnehagekapasiteten i vesentlig grad. For kommunen betyr dette at en stor tilflytting av barnefamilier må til for å opprettholde eller øke behovet for barnehageplasser. Barnehagetilbudet vil likevel forbli en viktig faktor for å tiltrekke nye innbyggere.

Konsekvens for tjenestetilbud: Ingen umiddelbar økning i behovet for barnehageplasser, men fortsatt søkelys på et attraktivt tilbud for å tiltrekke småbarnsfamilier.

Grunnskolealder (6–12 år) og ungdomsskolealder (13–15 år)

Det forventes en nedgang i antall barn i grunnskolealder. Dette betyr at kapasitetsbehovet i barneskolene mest sannsynlig vil reduseres. For ungdomsskolen vil det være et stabilt behov fram til 2026, før en forventet nedgang mot 2030.

Konsekvens for tjenestetilbud: Barneskolene kan oppleve redusert kapasitet, mens ungdomsskolene må planlegge for en mindre elevmasse etter 2026.

Eldre aldersgrupper (61+ år)

De eldre aldersgruppene vil vokse betydelig fram mot 2030 og videre mot 2040, spesielt gruppen over 80 år som forventes å øke drastisk. Denne gruppen vil kreve mest kapasitet innen kommunale omsorgstjenester. Aldersgruppen 71–80 år vil også øke, men i et jevnere tempo.

Konsekvens for tjenestetilbud: Kommunen må øke kapasiteten for helse- og omsorgstjenester betydelig, spesielt for gruppen over 80 år, som vil ha det største behovet for omsorgstjenester i framtiden.

Flytting og nettoinnflytting

Tilflytting til kommunen har variert over tid, men småbarnsfamilier forblir en viktig målgruppe. For å sikre tilflytting må kommunen tilby et attraktivt jobb- og tjenestetilbud, særlig innen barnehager og skoler, samt god integrasjon i lokalsamfunnet.

Konsekvens for tjenestetilbud: Det er behov for å styrke tjenestene og tilbudene som er attraktive for småbarnsfamilier for å sikre nettoinnflytting og motvirke befolkningsnedgang.

Samlet konsekvens for framtidig tjenestetilbud

Midt-Telemark kommune står overfor en stabil, men mulig nedadgående utvikling i yngre aldersgrupper, mens de eldre aldersgruppene vil vokse betydelig. Dette innebærer behov for omstilling, der helse- og omsorgstjenester må styrkes betraktelig, mens kapasiteten i barnehager og

skoler kan reduseres på lengre sikt. Samtidig vil det være viktig å opprettholde høy kvalitet på barnehage- og skoletilbud for å tiltrekke nye barnefamilier og opprettholde en stabil befolkningsutvikling.

1. Aldersgrupper og framskrivningsmetodikk

1.1 Inndeling i alders-/omsorgsgrupper etter alder

Tabellen under viser inndelingen i alders-/omsorgsgrupper som blir brukt i befolkningsframskrivningene i resultatkapitlet.

Aldersgruppe	Omsorgsgruppe	Begrunnelse
1-5	Barnehagebarn	Behov for reduksjon/økning av antall plasser
6-12	Barneskole	
13-15	Ungdomsskole	
61-70	Omsorgsgruppe med økende behov for kommunale omsorgstjenester	Fra og med fylte 60 øker bemanningsbehovet i kommunale omsorgstjenester, mest for menn* ¹
71-80	Omsorgsgruppe med ytterligere økt behov for kommunale omsorgstjenester	Fra og med fylte 70 øker bemanningsbehovet i kommunale omsorgstjenester ytterligere, mest for kvinner* ¹
>80	Omsorgsgruppe med markant økt behov for kommunale omsorgstjenester	Fra og med fylte 80 øker bemanningsbehovet i kommunale omsorgstjenester markant * ¹

1.2 Metodikk for framskrivning

Vi benytter SSBs befolkningsframskrivninger: "13600: Framskrevet folkemengde 1. januar, etter år, kjønn, alder, statistikkvariabel og region." I tillegg bruker vi befolkningsframskrivninger fra Telemarksforskning, som oppdateres årlig.

For barnehage- og skolealder benyttes følgende scenarier, basert på faglige vurderinger:

Hovedalternativet (MMMM)

Høy nasjonal vekst (HHMH)

Lav nasjonal vekst (LLML)

Høy nettoinnvandring (MMMH)

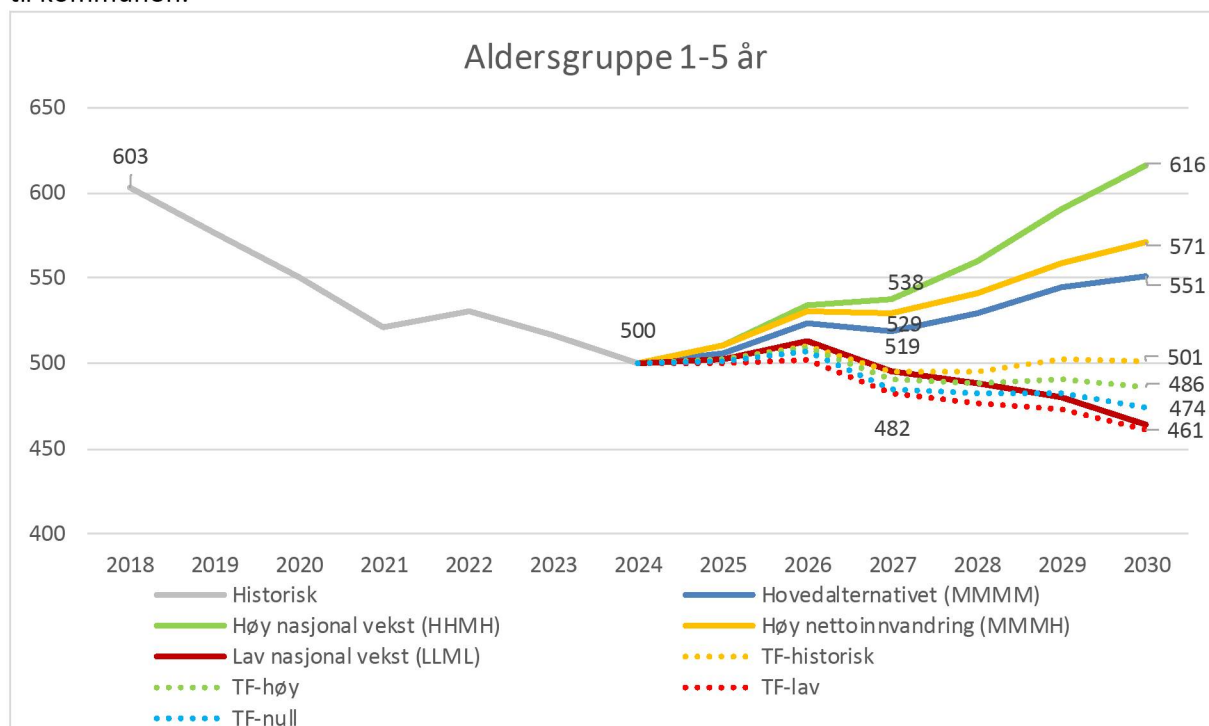
For eldre aldersgrupper (60+ år) brukes scenariene "Sterk aldring" (LHML) og "Svak aldring" (HLMH), i stedet for MMMH-scenariet.

¹ * Stefan Leknes, Geir Hjemås, Erling Holmøy og Nils Martin Stølen (2019): Regionale framskrivninger av etterspørsel etter helse- og omsorgstjenester, 2017-2035. https://www.ssb.no/helse/artikler-og-publikasjoner/_attachment/396543?ts=16cf6112330

2. Resultater

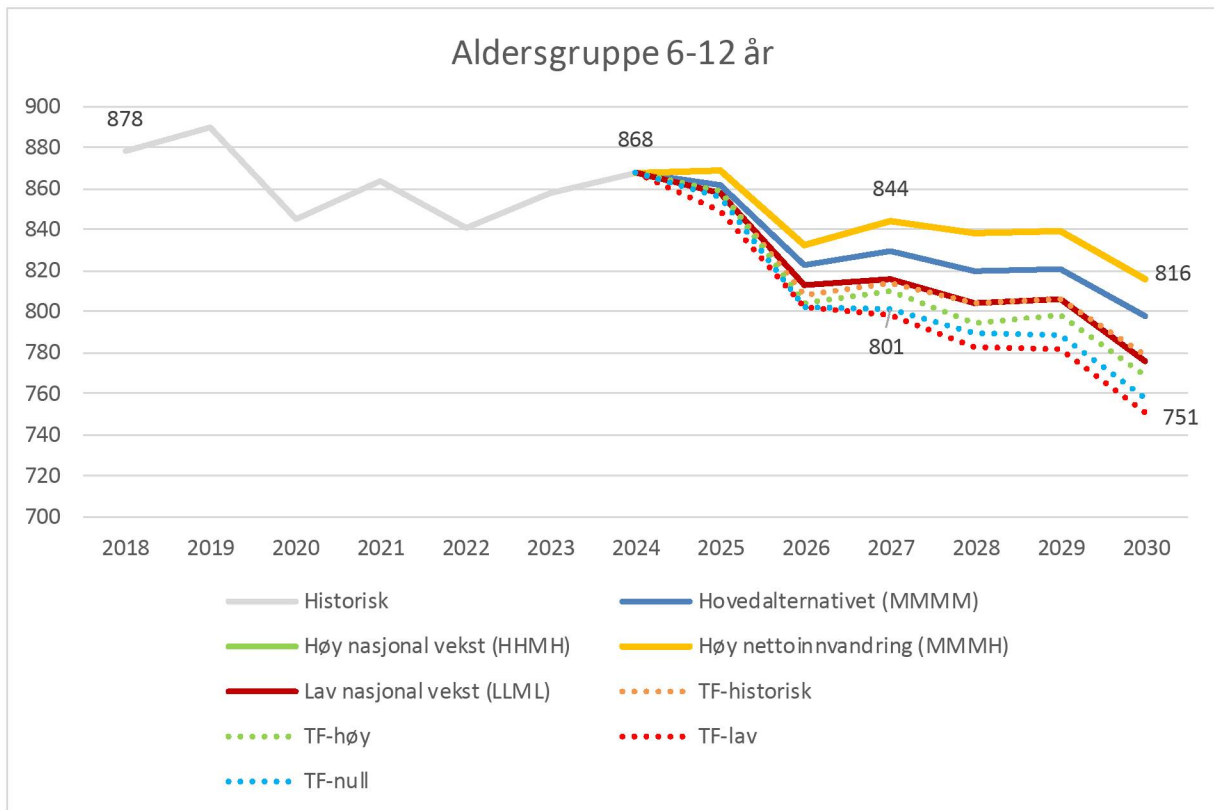
2.2 Forventet befolkningsutvikling i barnehagealder (1-5 år)

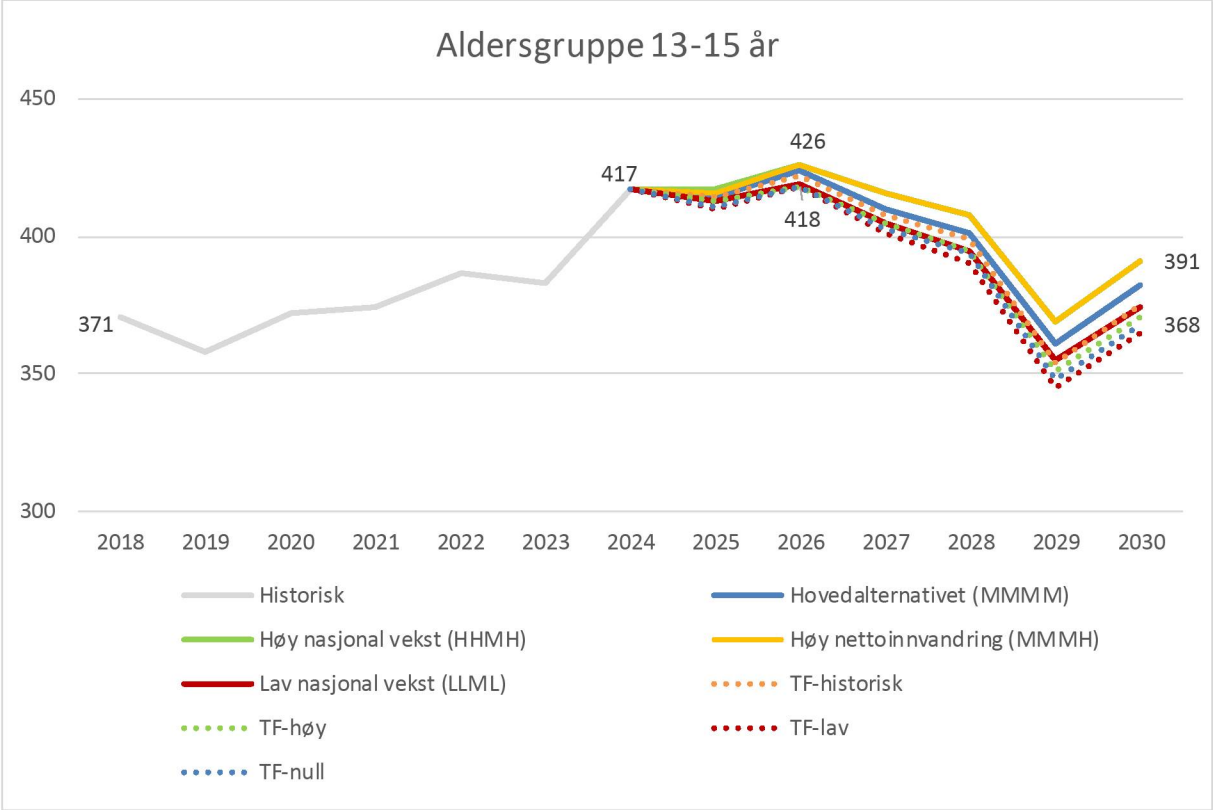
Framskrivningene for barnehagealder viser stor variasjon mellom de ulike scenarioene. Standardavviket fra 2002 til 2024 var cirka 26 barn, tilsvarende en variasjon på rundt 4 %. Til tross for enkelte år med større vekst, som i 2018, har det totale antallet barn i denne aldersgruppen falt med 103 siden 2018. Selv om det forventes fortsatt variasjoner framover, viser framskrivningene fra Statistisk sentralbyrå (SSB) ingen umiddelbar økning i behovet for barnehagekapasitet. Det mest optimistiske scenarioet peker på 616 barn i 2030, kun 13 flere enn i 2018. For å oppnå dette, må nettoinnflyttingen av barnefamilier øke betydelig fra dagens nivå. Selv om scenariene peker på stagnasjon i denne aldersgruppen, er barnehagetilbudet fortsatt viktig for å tiltrekke nye innbyggere til kommunen.

2.3 Forventet befolkningsutvikling i grunnskolealder (6-12 år) og ungdomsskolealder (13-15 år)

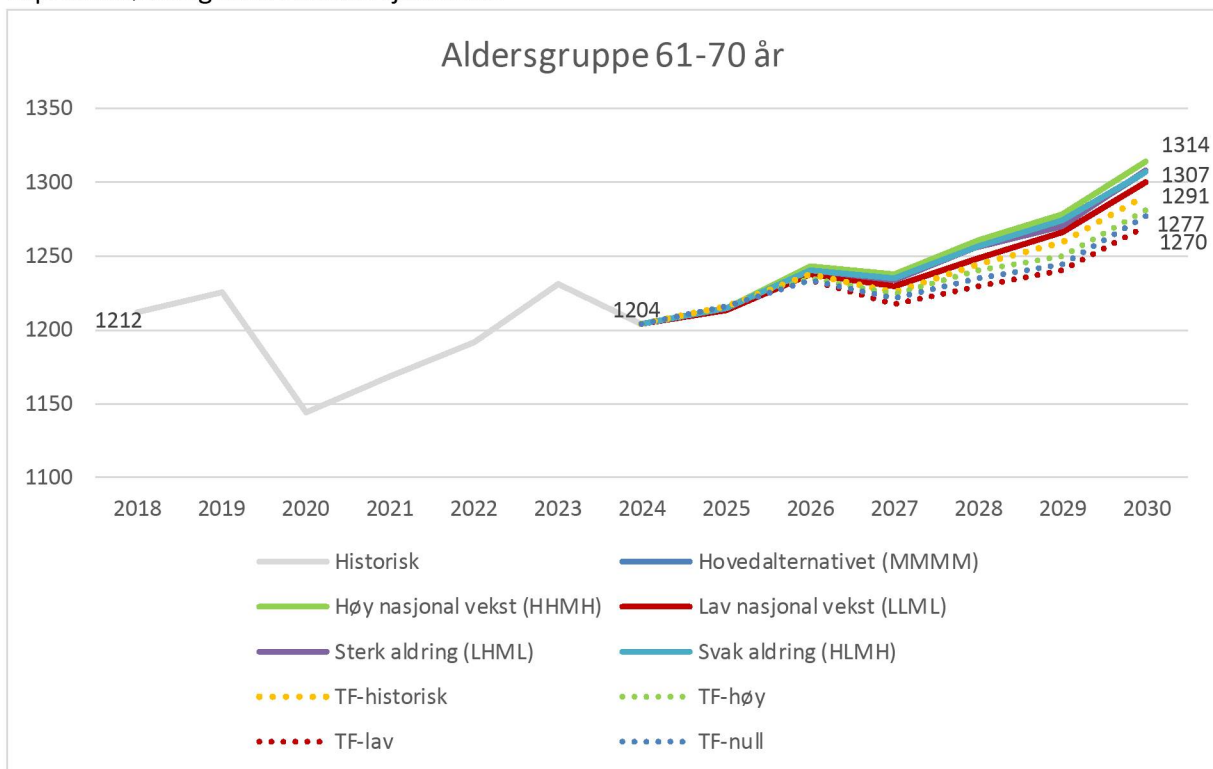
I grunnskolealder (6–12 år) forventes det en nedgang i antall barn. Standardavviket fra 2002 til 2023 var cirka 19 barn, tilsvarende en variasjon på 2 %. I 2024 er antallet barn i denne aldersgruppen omtrent det samme som i 2002, med toppåret i 2019 med 890 barn. Statistikkene viser en sannsynlig nedgang i kapasitetsbehovet i barneskolen framover. For ungdomsskolealder (13–15 år) forventes en liten økning i kapasitetsbehov fram til 2026, etterfulgt av en nedgang til rundt 360 elever i 2030.

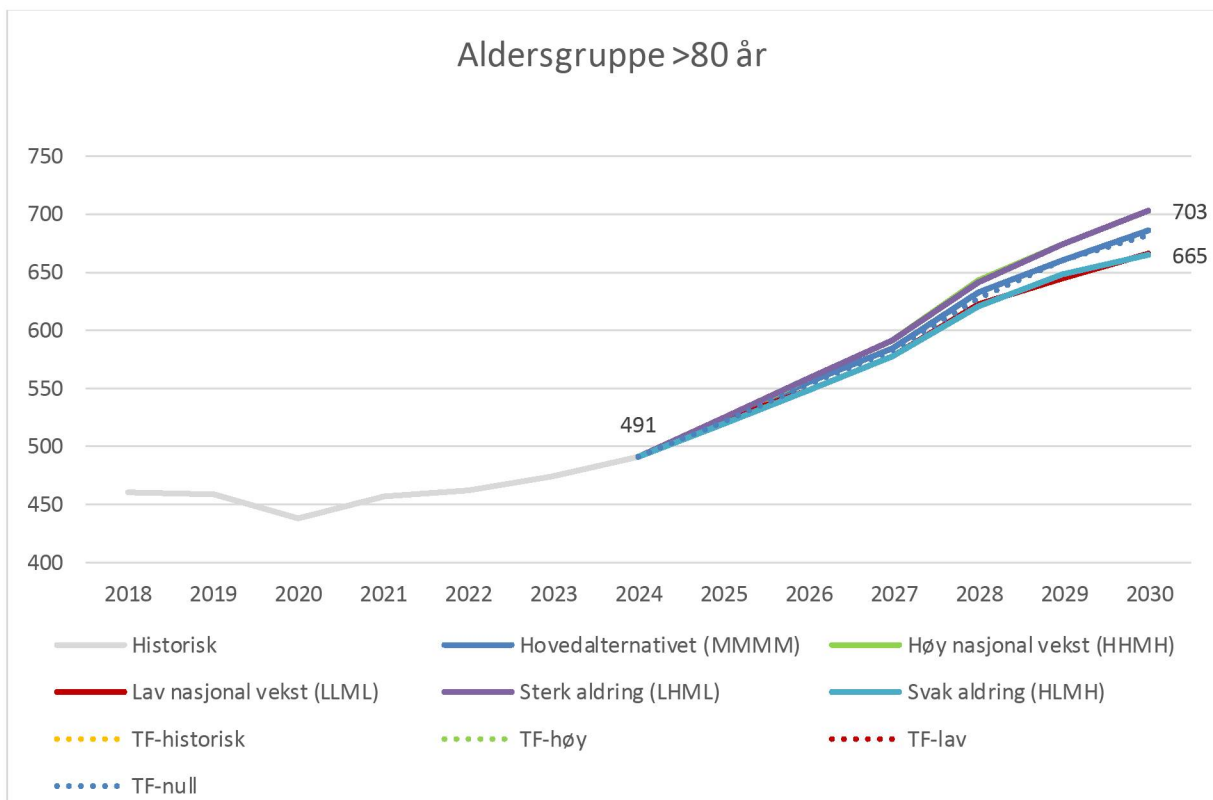
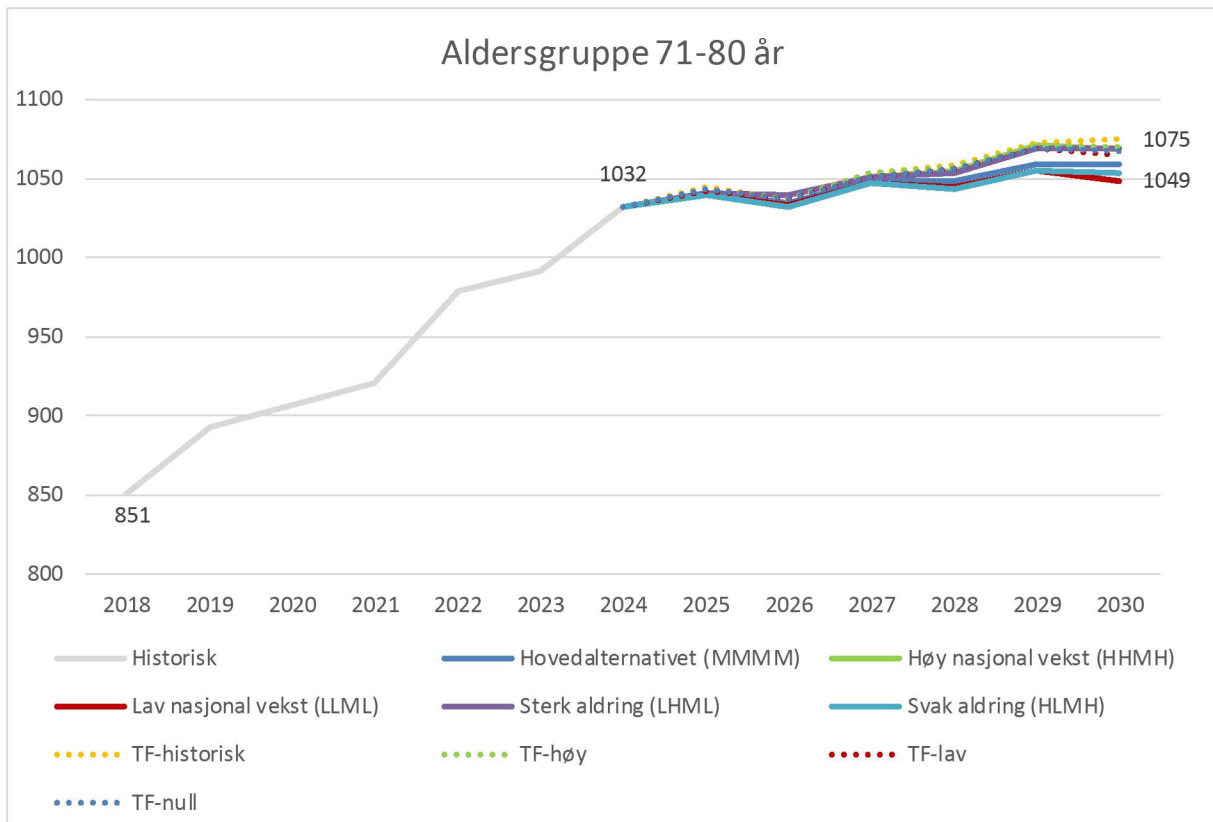

2.4 Forventet befolkningsutvikling i eldre aldersgrupper (med økt behov for omsorgstjenester)

De eldre aldersgruppene vil følge den nasjonale trenden med økt aldring i befolkningen, selv om utviklingen i Midt-Telemark ikke blir like markant i alle grupper fram mot 2030. I aldersgruppen 61–70 år er det større variasjon mellom årene, med et standardavvik på rundt 170 personer fra 2002 til 2024. Denne gruppen vil vokse svakt framover, med raskere vekst forventet mot 2030, noe som vil øke behovet for kommunale omsorgstjenester. Aldersgruppen 71–80 år har hatt en jevn økning, og i 2024 var det 181 flere personer i denne gruppen enn i 2018. Behovet for kommunale omsorgstjenester øker i denne aldersgruppen. Den eldste gruppen, de over 80 år, vil kreve mest kapasitet i kommunale omsorgstjenester. Historisk sett har denne gruppen hatt lite vekst, men dette vil endre seg drastisk framover. Fram mot 2030 er det forventet en vekst på nær 200 personer, med ytterligere økning til rundt 900 personer innen 2040. Dette vil kreve en stor omstilling og betydelig kapasitetsøkning i kommunale tjenester.

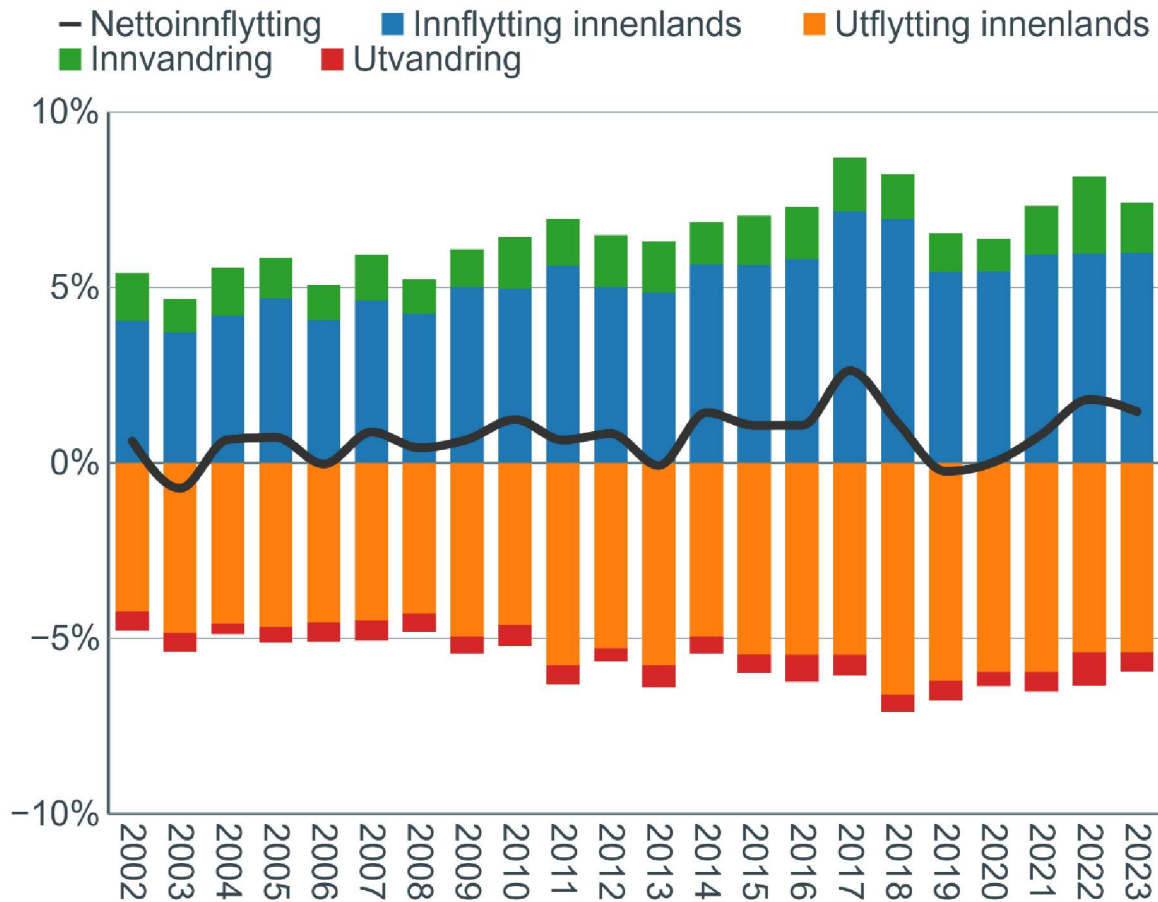

3. Flyttemønste

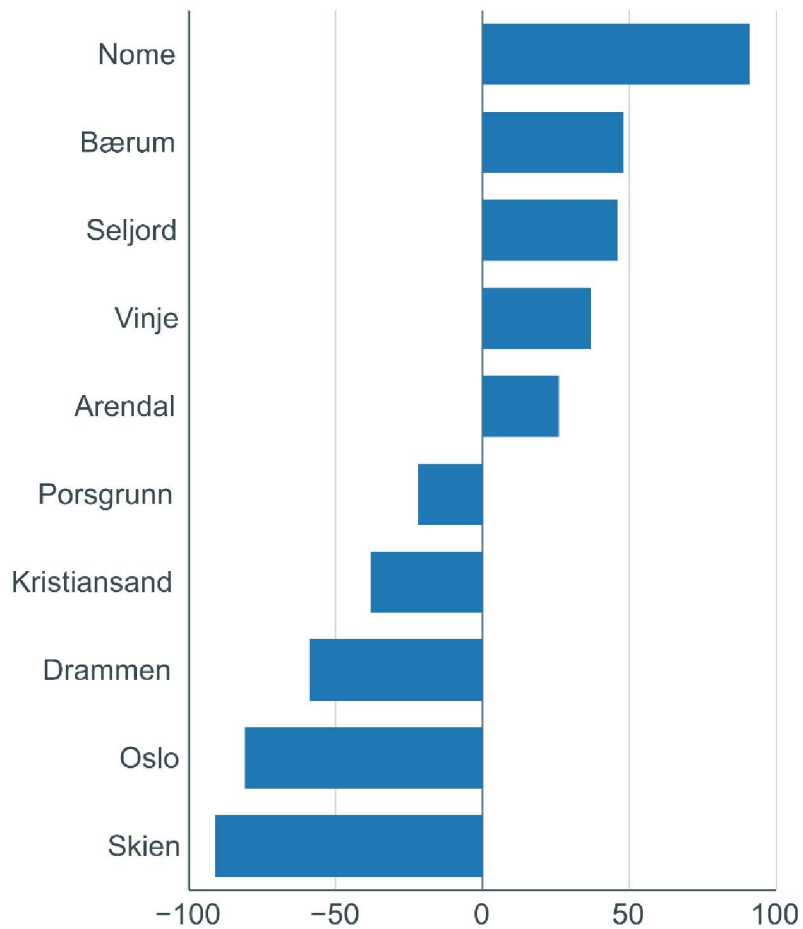
Midt-Telemark kommune har et stort potensial for utbygging, noe som kan øke nettoinnflyttingen i årene som kommer. Småbarnsfamilier er en viktig målgruppe for tilflytting, men for å tiltrekke seg nye innbyggere må kommunen sette søkelys på mer enn bare boligtilbud. Faktorer som jobbtillbud,

god kvalitet på barnehager, skoler og skolefritidsordninger (SFO), samt integrasjon i arbeidsliv og lokalsamfunn, er avgjørende.

Den historiske nettoinnflyttingen til Midt-Telemark viser en periode med sterk innflytting fra 2014 til 2018, etterfulgt av fraflytting i 2019 og 2020. Fra 2021 til 2023 har sterk innvandring og noe lavere utflytting gitt positiv nettoinnflytting. Kommunen har tiltrukket seg flest innbyggere fra nabokommunen Nome, samt fra Bærum, Seljord, Vinje og Arendal, mens utflyttingen hovedsakelig har gått til større byer som Skien, Oslo, Drammen, Kristiansand og Porsgrunn.

Figur 1. Flytting dekomponert i Midt-Telemark. Kilde: Telemarksforskning, regionale analyser (14.10.24)

Figur 2. De fem stedene i Norge som Midt-Telemark henter flest innbyggere fra gjennom den innenlandske nettoflyttingen og samtidig de fem stedene som det har blitt avgitt flest innbyggere til i perioden 2014-2023. Kilde: Telemarkforskning, regionale analyser (14.10.24)